

BUDGETONDERZOEK

2004 - 2005

Willemstad, 2007

Verklaring der tekens:

- = nihil
- 0,0 = het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid

Budgetonderzoek 2004-2005

Prijs: NAF .....

Verkrijgbaar bij:

Centraal Bureau voor de Statistiek

Fort Amsterdam z/n

Tel: (599-9) 4611031

Fax: (599-9) 4611696

E-mail: info@cbs.an

Website: www.cbs.an

Afdeling Bonaire

Tel: (599-7) 178676

Fax: (599-7) 178406

E-mail: cbs.bon@telbonet.an

Afdeling Sint Maarten

Tel: (599-5) 422355

Fax: (599-5) 423022

E-mail: infosxm@cbs.an

©Centraal Bureau voor de Statistiek, 2007

Willemstad, Curaçao

Nederlandse Antillen

ISBN: .....

Kopiëren van inhoud uit deze publicatie is mogelijk, mits de bronvermelding nauwkeurig en duidelijk geschiedt.

Voorwoord

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) berekent en publiceert maandelijks voor Curaçao het Consumenten Prijsindexcijfer (CPI). Voor Bonaire en St. Maarten worden deze berekeningen om de twee maanden geproduceerd. Het CPI wordt gebruikt als meetinstrument van de inflatie, oftewel de stijging van de kosten van levensonderhoud. Anders gezegd het CPI geeft op regelmatige basis de prijsveranderingen die optreden in een pakket goederen en diensten zoals die door een huishouden gemiddeld wordt aangeschaft. Het pakket goederen en diensten waarvan de prijzen worden waargenomen, wordt bepaald aan de hand van de resultaten van het Budgetonderzoek dat ongeveer om de vijf jaar wordt gehouden.

Het voorlaatste Budgetonderzoek werd door het CBS gehouden in de periode juli 1994-juni 1995. Vanwege beperkte middelen heeft het laatste onderzoek na 10 jaar plaatsgevonden in de periode augustus 2004 tot en met juli 2005

Het updaten van het budgetonderzoek is noodzakelijk vanwege het feit dat het uitgavenpatroon van de consumenten door de jaren heen verandert, veranderingen optreden in de samenstelling van de bevolking, er nieuwe producten en diensten worden aangeboden, en voorkeuren van consumenten wijzigen.

Hierbij publiceert het CBS enkele resultaten van het laatste Budgetonderzoek dat op de Nederlandse Antillen werd gehouden. Het Budgetonderzoek schetst een beeld van de (consumptieve) bestedingen van huishoudens naar omvang, samenstelling, inkomen, enzovoorts.

Een woord van dank gaat allereerst uit naar de 1435 huishoudens die hun medewerking hebben verleend, de afdeling Veldwerk die belast was met de algehele coördinatie van het veldwerk, en de heer O.Francinet voor de technische ondersteuning en een ieder die op welke wijze dan ook een bijdrage heeft geleverd aan het welslagen van dit onderzoek en deze publicatie. De concept publicatie is geschreven door Drs.Ch.D.Goedhoop.

De Directeur

Drs.F.Vierbergen

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	8
Inleiding	11
1 Doelstelling, Methodologie en Definities	12
1.1 Doelstelling	12
1.2 Methodologie	13
1.3 Definities	15
2 Enige kenmerken van de huishoudens	18
2.1 Inleiding	18
2.2 Jaarinkomen van het huishouden	18
2.3 Leeftijd van hoofd van huishouden	19
2.4 Geslacht van hoofd van huishouden	20
2.5 Onderwijsniveau van hoofd van huishouden	21
2.6 Huishoudgrootte	22
2.7 Toetsing van de representativiteit	23
3 De Consumptiepatronen	25
3.1 Inleiding	25
3.2 De Consumptiepatronen per eiland vergeleken met BO '94-'95	26
3.2.1. De consumptiepatronen van <i>Bonaire</i> naar	29
1.0.0.0 het huishoudinkomen	29
2.0.0.0 de leeftijd van hoofd van huishouden	30
3.0.0.0 het geslacht van hoofd van huishouden	30
4.0.0.0 het onderwijsniveau van hoofd van huishouden	31
5.0.0.0 huishoudgrootte	32
3.2.2. De consumptiepatronen van <i>Curaçao</i> naar	33
3.2.2.3.het huishoudinkomen	33
3.2.2.4.de leeftijd van hoofd van huishouden	34
3.2.2.5.het geslacht van hoofd van huishouden	34
3.2.2.6.het onderwijsniveau van hoofd van huishouden	35
3.2.2.7.huishoudgrootte	36

3.2.3.	De consumptiepatronen van <i>St. Maarten</i> naar	37
3.1.3.1.	het huishoudinkomen	37
3.1.3.2.	de leeftijd van hoofd van huishouden	38
3.1.3.3.	het geslacht van hoofd van huishouden	38
3.1.3.4.	het onderwijsniveau van hoofd van huishouden	39
3.1.3.5.	huishoudgrootte	40
3.2.4.	De consumptiepatronen van <i>St. Eustatius</i> naar	41
3.1.4.1.	het huishoudinkomen	41
3.1.4.2.	de leeftijd van hoofd van huishouden	42
3.1.4.3.	het geslacht van hoofd van huishouden	42
3.1.4.4.	het onderwijsniveau van hoofd van huishouden	43
3.1.4.5.	huishoudgrootte	44
3.2.5.	De consumptiepatronen van <i>Saba</i> naar	45
3.1.5.1.	het huishoudinkomen	45
3.1.5.2.	de leeftijd van hoofd van huishouden	45
3.1.5.3.	het geslacht van hoofd van huishouden	46
3.1.5.4.	het onderwijsniveau van hoofd van huishouden	47
3.1.5.5.	huishoudgrootte	47
4	Besparingen van het huishouden	49
4.1	Inleiding	49
4.2	Het Besteedbaar Inkomen	49
4.3	Consumptie	51
4.4	Besparingen	52
	Bronvermelding	54
	Tabellenlijst	
	Figurenlijst	
	Bijlage	
	tabellen	
	artikelcodeboek	
	vragenlijst	

Tabellenlijst:

- Tabel 1: relatieve verdeling van de huishoudens naar jaarinkomen en eiland in BO '94-'95 en '04-'05.
- Tabel 2: relatieve verdeling van de huishoudens naar leeftijd van hoofd van huishouden en eiland in BO '94-'95 en '04-'05.
- Tabel 3: relatieve verdeling van de huishoudens naar geslacht van hoofd van huishouden en eiland in BO '94-'95 en '04-'05.
- Tabel 4: relatieve verdeling van de huishoudens naar onderwijsniveau en eiland in BO '94-'95 en '04-'05.
- Tabel 5: relatieve verdeling van de huishoudens naar huishoudgrootte en eiland in BO '94-'95 en '04-'05.
- Tabel 6: gemiddelde bestedingen (0/000) per huishouden, naar sector en eiland in BO '94-'95 en '04-'05.
- Tabel 7: relatieve bestedingen (0/000) per huishouden, naar sector en eiland in BO '94-'95 en '04-'05.
- Tabel 8: relatieve bestedingen (0/000) naar huishoudinkomen van het huishouden, Bonaire.
- Tabel 9: relatieve bestedingen (0/000) naar leeftijdsgroep van hoofd van huishouden, Bonaire.
- Tabel 10: relatieve bestedingen (0/000) naar geslacht van hoofd van huishouden, Bonaire.
- Tabel 11: relatieve bestedingen (0/000) naar onderwijsniveau van het huishouden, Bonaire.
- Tabel 12: relatieve bestedingen (0/000) naar huishoudgrootte, Bonaire.
- Tabel 13: relatieve bestedingen (0/000) naar huishoudinkomen van het huishouden, Curaçao.
- Tabel 14: relatieve bestedingen (0/000) naar leeftijdsgroep van hoofd van huishouden, Curaçao.
- Tabel 15: relatieve bestedingen (0/000) naar geslacht van hoofd van huishouden, Curaçao.
- Tabel 16: relatieve bestedingen (0/000) naar onderwijsniveau van het huishouden, Curaçao.
- Tabel 17: relatieve bestedingen (0/000) naar huishoudgrootte, Curaçao.
- Tabel 18: relatieve bestedingen (0/000) naar huishoudinkomen van het huishouden, St. Maarten.
- Tabel 19: relatieve bestedingen (0/000) naar leeftijdsgroep van hoofd van huishouden, St. Maarten.
- Tabel 20: relatieve bestedingen (0/000) naar geslacht van hoofd van huishouden, St. Maarten.
- Tabel 21: relatieve bestedingen (0/000) naar onderwijsniveau van het huishouden, St. Maarten.
- Tabel 22: relatieve bestedingen (0/000) naar huishoudgrootte, St. Maarten.

Tabel 23: relatieve bestedingen (0/000) naar huishoudinkomen van het huishouden, St. Eustatius.

Tabel 24: relatieve bestedingen (0/000) naar leeftijdsgroep van hoofd van huishouden, St. Eustatius.

Tabel 25: relatieve bestedingen (0/000) naar geslacht van hoofd van huishouden, St. Eustatius.

Tabel 26: relatieve bestedingen (0/000) naar onderwijsniveau van het huishouden, St. Eustatius.

Tabel 27: relatieve bestedingen (0/000) naar huishoudgrootte, St. Eustatius.

Tabel 28: relatieve bestedingen (0/000) naar huishoudinkomen van het huishouden, Saba.

Tabel 29: relatieve bestedingen (0/000) naar leeftijdsgroep van hoofd van huishouden, Saba.

Tabel 30: relatieve bestedingen (0/000) naar geslacht van hoofd van huishouden, Saba.

Tabel 31: relatieve bestedingen (0/000) naar onderwijsniveau van het huishouden, Saba.

Tabel 32: relatieve bestedingen (0/000) naar huishoudgrootte, Saba.

Tabel 33: gemiddelde beschikbaar/ gemiddelde besteedbaar inkomen per eiland (in guldens) in BO '04-'05.

Tabel 34: gemiddelde consumptie per huishoudens per eiland (in guldens) BO '04-'05.

Tabel 35: gemiddelde besparingen per huishoudens per eiland (in guldens) in BO '04-'05.

Figurenlijst

Figuur 1: consumptie per eiland

Figuur 2: de relatieve besparingen per eiland

Samenvatting

Het CBS heeft in de periode augustus 2004 tot en met juli 2005 een Budgetonderzoek (BO) gehouden en in de vorm van persberichten en artikelen in het Modus (jaargang 7 nummer 1) heeft zij reeds te kennen gegeven hoe het is gesteld met de bestedingen van de huishoudens op de eilanden, Bonaire, Curaçao, St. Maarten, St. Eustatius en Saba.

De omvang van de data die verzameld is uit het Budgetonderzoek is enorm en in de voor u liggende publicatie wordt de aandacht slechts gevestigd op enkele kenmerken van de huishoudens, hun consumptiepatronen en besparingen.

De kenmerken zijn:

- **Jaarinkomen van het huishouden**
Het gemiddelde aantal huishoudens in de steekproef van het huidige BO is binnen de inkomensgroepen 0 -15.000, 50.001-75000 en 75.000+ toegenomen, voor de inkomensgroep 15.001-35.000 is er sprake van een afname en bij de inkomensgroepen 25.001-35.000 en 35.001-50.000 is de vertegenwoordiging van de huishoudens gemiddeld ongewijzigd gebleven.
- **Leeftijd van hoofd van huishouden**
De leeftijd van de hoofden van het huishouden is in het huidige BO relatief gezien gemiddeld toegenomen en dan gaat het om de leeftijdsgroepen van '45-54' en de '55-64'. Voor de leeftijdsgroep 25-34 is er een algemene daling te bespeuren en in de overige leeftijdsgroepen is er geen verandering waargenomen.
- **Geslacht van het hoofd van het huishouden**
In het algemeen kan gesteld worden dat de aanwezigheid van de vrouwelijke hoofden van het huishouden gemiddeld is toegenomen in het huidige BO, terwijl de presentie van de mannelijke hoofden van het huishouden is afgenomen.
- **Onderwijsniveau van het hoofd van het huishouden**
In het huidige BO is de categorie 'geen lager onderwijs' niet geënquêteerd. De overige categorieën zijn allen gemiddeld toegenomen, met als grootste toename de hoofden van huishoudens die een 'lager onderwijs' hebben genoten.
- **Huishoudgrootte**
Vergeleken met het vorig BO is er een toename te constateren bij de één persoonshuishoudens, de huishoudens bestaande uit 2 en 5 leden. Het gemiddelde van de huishoudens met 5 leden wordt omhoog getrokken door de oververtegenwoordiging van de huishoudleden op St. Eustatius en Saba. Voor de overige huishoudleden is de omvang afgenomen.

De consumptiepatronen:

Het pakket goederen en diensten van de huishoudens wordt onderverdeeld naar 9 hoofdgroepen oftewel 9 sectoren t.w:

- Voeding
- Dranken en rookwaren
- Kleding en schoeisel
- Wonen
- Woninginrichting en huisraad
- Gezondheidszorg
- Vervoer en communicatie
- Recreatie en ontwikkeling
- Overig

Het totaal pakket goederen en diensten geeft vervolgens een algemeen beeld omtrent het reilen en zeilen van de bestedingen van de huishoudens. Het reilen en het zeilen van de bestedingen kan vanuit een algemeen optiek bekeken worden: namelijk de absolute en relatieve bestedingen van de huishoudens. Vervolgens zijn de bestedingen per eiland bekeken vanuit de volgende invalshoeken:

- De relatieve bestedingen naar huishoudinkomen.
- De relatieve bestedingen naar hoofd van het huishouden.
- De relatieve bestedingen naar geslacht van hoofd van huishouden.
- De relatieve bestedingen naar onderwijsniveau van t hoofd van huishouden.
- De relatieve bestedingen naar huishoudgrootte.

In het algemeen zijn de gemiddelde absolute bestedingen van de gemiddelde huishoudens vergeleken met het vorige BO op alle eilanden toegenomen met uitzondering van St. Maarten waar er sprake is van een 4 procent afname. De grootste toename van de gemiddelde absolute bestedingen in het huidig BO gaat naar de HH op Saba namelijk 57 procent.

Op alle vijf eilanden is gebleken dat in het pakket goederen en diensten de sectoren 'wonen', 'vervoer en communicatie' en 'voeding' over de grootste relatieve alsmede absolute bestedingen per gemiddelde huishoudens beschikken.

De kleinste relatieve bestedingen hebben betrekking op de sector 'gezondheidszorg' en wel voor de eilanden Curaçao en St. Eustatius. Voor de overige eilanden zijn de kleinste relatieve bestedingen gedaan in de sector 'dranken en rookwaren'.

Bij het doornemen van de relatieve bestedingen vanuit de invalshoek 'huishoudinkomen per eiland', is gebleken dat 'de Wet van Engel' zich hier heeft voorgedaan zonder er naar op zoek te zijn gegaan. 'De Wet van Engel' houdt in dat naarmate het inkomen in dit geval het huishoudinkomen toeneemt de relatieve bestedingen aan voeding en ook andere primaire goederen afnemen. In het algemeen wordt gekeken naar de sectoren 'voeding', 'kleding en schoeisel', 'gezondheidszorg' en de kosten in verband met wonen.

De Wet van Engel heeft zich als volgt voorgedaan op de eilanden:

- Bonaire: in de sector 'voeding'
- Curaçao: in de sector 'gezondheidszorg'
- St. Maarten: in de sector 'voeding'
- Saba: in de sectoren 'voeding' en 'kleding en schoeisel'

De besparingen van het huishouden

Op alle eilanden is er sprake van een positieve besparing wat neerkomt op een inkomensoverschot. Curaçao beschikt over de grootste besparing van 16.189 gulden per gemiddelde huishoudens en de kleinste besparing van 7.566 gulden is bestemd voor de gemiddelde huishoudens op Saba.

Inleiding

Sinds de jaren vijftig verricht het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) middels een Budgetonderzoek (BO) metingen inzake de bestedingen van de gezinshuishoudens van de Nederlandse Antillen (NA) (tot 1986 inclusief Aruba).

Het BO van 1969/1970 was slechts beperkt tot het overheidspersoneel (exclusief ongetrouwden) van het Land en de eilandgebieden Curaçao en Aruba.

Het doel was de hoogte van de kosten onder het administratief personeel en haar consumptiepatroon van de werkende gezinnen na te gaan. Het voordeel bij dit uitgangspunt was dat de uitkomsten eerder beschikbaar en de kosten geringer waren dan in het geval van volledige tellingen. Door de tijd heen is er een verandering van opzet geweest bij het houden van het BO.

Vanaf 1981 participeren de eilanden St. Eustatius en Saba ook aan het BO. Per 01 januari 1986 verkreeg Aruba de status aparte en trad dit eiland uit de NA. De eilanden die voortaan deel uitmaken van de NA zijn Bonaire, Curaçao, St. Maarten, St. Eustatius en Saba. Het BO wordt op alle eilanden gehouden, ongeacht de burgerlijke staat en beroep van de participerende huishoudens.

In de periode augustus 2004 tot en met juli 2005 heeft het CBS een BO gehouden onder de huishoudens op de NA. Een BO houdt zich in hoofdzaak bezig met de omvang en structuur van de uitgaven en of verbruiksrekeningen van de gezinshuishoudingen.

Het afgelopen BO is gecombineerd met een ander onderzoek en wel met de Armoede Meting (AM). Dit heeft tot gevolg dat de beschikbare data sociaal-economisch aan elkaar gekoppeld kunnen worden. De resultaten van de AM komen in dit kader niet aan de orde.

In de onderhavige publicatie wordt de aandacht gevestigd op de doelstelling, methodologie en definities, enige kenmerken van de huishoudens, het consumptiepatroon en de besparingen.

1 Doelstelling, methodologie en definities.

1.1 Doelstelling

Het hoofddoel van een BO is het wegingschema te actualiseren, dat als basis dient voor het berekenen van de Consumenten Prijsindexcijfer (CPI).

Concreet aangeduid geeft het wegingschema het relatieve en absolute consumptiepatroon weer van de verschillende goederen en diensten. Het is een totaal overzicht waaruit het aandeel van elk item uit de totale bestedingen kan worden afgelezen.

Het BO verschaft statistische informatie over de bestedingen van huishoudens, gerelateerd aan kenmerken van het huishouden zoals grootte van het huishouden, inkomen, opleiding van het hoofd van het huishouden en het verbruik uit eigen productie. De resultaten van het BO zijn eveneens van eminent belang voor het bepalen c.q. vaststellen van de totale consumptie van de huishoudens in de sector gezinnen van de Nationale Rekeningen.

Om het doel te bereiken worden gegevens verzameld over bestedingen, inkomsten en achtergrondkenmerken met behulp van een steekproef van de huishoudens op de NA. Van de bestedingen wordt informatie verzameld over bedragen, merken en zaken/bedrijven.

Het bestedingsgedrag van de bevolking is aan verandering onderhevig. Mogelijke oorzaken hiervoor kunnen worden gezocht in:

- Uiteenlopende ontwikkelingen in de prijzen van de verschillende goederen en diensten.
- Veranderingen in de samenstellingen van het aangeboden pakket goederen en diensten.
- Nieuw ontstane behoeften en
- Reële inkomensveranderingen.

Dit veranderd bestedingspatroon van de bevolking maakt het noodzakelijk om periodiek een nieuw BO uit te voeren.

De uitkomsten van het BO worden voor vele doeleinden gebruikt, zoals:

- Het berekenen van koopkrachtpariteiten tussen de eilanden,
- Het verschaffen van inzicht in de leefsituatie van verschillende bevolkingsgroepen.
- In de inkomenspolitiek speelt de loonindexering een grote rol
- Het verschaffen van inzicht in de omvang en structuur van prijsontwikkelingen aangaande het prijzenbeleid van de overheid.
- Marktonderzoek
- Het leveren van een bijdrage t.a.v. speciale studies over de indirecte belastingdruk, kinderbijslag, energieverbruik e.d.
- Het schatten van parameters van consumptiemodellen.

Kortom voor tal van onderzoeken levert het BO primaire data.

1.2 Methodologie

Onderzoekspopulatie

Het betreft hier alle huishoudens op de NA *behalve* de volgende 3 categorieën:

- a. Collectieve huishoudens.
Heeft betrekking op instellingen waar mensen permanent of voor langere perioden woonachtig zijn, zoals bejaardentehuizen, gevangenis, internaten.
- b. Maatschappelijk marginale huishoudens.
Dat zijn huishoudens bestaande uit geheel of grotendeels marginale personen (b.v. verslaafden, zwervers) dat van normale inkomsten en uitgaven weinig sprake is. Het betreft een groep huishoudens waar weinig mee te beginnen is (n.b. deze groep moet niet verward worden met huishoudens aan de onderkant van de inkomensladder).
- c. Huishoudens bestaande uit meer dan 9 personen.
De belangrijkste reden hiervoor is de extra zware inspanning die de enquêteurs moeten verrichten om van alle leden de uitgaven te verkrijgen, waarbij de nauwkeurigheid nadelig beïnvloed kan worden.

De huishoudens behorende tot a, b en c komen relatief weinig voor, terwijl het CBS wil onderzoeken hoe het consumptiepatroon van de meerderheid van de huishoudens gemiddeld uitziet.

Onderzoekperiode

Het BO geschiedt in een periode van 12 maanden. De steekproefadressen worden verdeeld over die maanden, met als gevolg dat de maandelijkse patronen van de uitgaven over een heel jaar worden verkregen. Dit verschaft de mogelijkheid de seizoeninvloeden van het huidige BO van augustus 2004 tot en met juli 2005 te analyseren en tevens te vergelijken met de resultaten van het vorig BO '94-'95 naar huishoudgrootte en -inkomen.

Steekproef

Het adressenbestand van de bevolkingsregisters op de diverse eilandgebieden vormt het kader waaruit de steekproef wordt gehaald. Deze wordt getrokken uit de theoretische populatie (digitale bevolkingsregisters). Uitsluiting van de bovengenoemde extreme groepen wordt door de afdeling Veldwerk gedaan.

Het betreft een a- selecte steekproef met een a-select begin, welke systematisch wordt getrokken.

De steekproef omvat 1435 huishoudens, als volgt verdeeld over de vijf eilanden:

□ Bonaire:	316 HH (BO '94-'95	299 HH)
□ Curaçao:	471 HH (BO '94-'95	508 HH)
□ St.Maarten:	368 HH (BO '94-'95	439 HH)
□ St.Eustatius:	149 HH (BO '94-'95	83 HH)
□ Saba:	131 HH (BO '94-'95	80 HH)

Non-response en over sampling

In de steekproef trekking wordt rekening gehouden met de factor non-response. Een groter steekproef wordt getrokken (reserveadressen) om te zorgen dat er uiteindelijk genoeg adressen zijn. Dit wordt 'over sampling' genoemd. Er zijn verschillende manieren om de reserveadressen te trekken uit het adressenbestand.

Er zijn verschillende soorten non-response, hieraan gekoppeld het percentage van het soort non-response uit het BO '04-'05, welke zich heeft voorgedaan.

- Enquêteurs treffen bij vijf bezoeken niemand thuis → 8 %
- Weigeringen → 49 %
- Tussentijdse uitval → 60 %
- Aantal huishoudens komen niet in aanmerking (marginaal, collectief) → 4 %
- Huis blijkt onbewoond, Adres onvindbaar → 33 %
- Overige, o.a. taalbarrières

Verzameling van de gegevens

De deelnemende huishoudens hebben gedurende een schrijfperiode van 14 dagen, een huishoudboek en retrospectieve vragenlijsten waarin zij de uitgaven noteren.

In het huishoudboek worden alle uitgaven per aankoop genoteerd; de datum van aankoop, de gekochte hoeveelheid, omschrijving van artikel/dienst, bedrag en de aankoopplaats. Eén persoon neemt hiervoor de verantwoordelijkheid, het liefst degene die de meeste boodschappen in huis haalt.

Daarnaast worden aan alle leden een 'zakboekje' gegeven, zodat men de uitgaven meteen kan noteren voordat men deze vergeet. Men hoeft de zakboekjes niet over te schrijven in het huishoudboek. Tijdens het werven van de huishoudens, behoren de enquêteurs te vragen of gedurende de schrijfperiode alle leden zich op het eiland bevinden. Zijn er logés of vakantiegangers gedurende de schrijfperiode, dan wordt het huishouden in een andere periode benaderd.

Bij de retrospectieve vragenlijsten betreft het de meting van:

- De algemene informatie van het huishouden (formulier 1).
- De consumptie van duurzame goederen en diensten (formulier 2 tot en met 9).
- Het verbruik uit eigen productie (formulier 10).
- Het werk en inkomen (formulier 11).

De gegevens die in dit onderzoek worden verzameld, worden systematisch geordend en gepresenteerd als het gemiddeld bestedings- of consumptiepatroon van de huishoudens per eiland. Dit patroon is een overzicht in absolute bedragen en in procentuele aandelen van alle soorten uitgaven van bepaalde categorieën huishoudens.

De uitgaven worden systematisch ingedeeld en gecodeerd, waarbij het meest elementair niveau dat van de hoofdsectoren is, welke het meest wordt gebruikt.

Er zijn negen hoofdsectoren, w.o. bijvoorbeeld “Wonen”. Daarnaast wordt in verschillende contexten gebruik gemaakt van subgroepen (2-digit) en artikelen (5-digit).

4 wonen (1-digit)
42 energieverbruik (2-digit)
42120 elektriciteit (5-digit)

1.3 Definities

Belastingen: een betaling aan de overheid waarvoor de overheid geen individueel aanwijsbare tegenprestatie levert.

Beleggen: (spaar)geld wordt op een spaarrekening gezet of gebruikt voor de aankoop van effecten (aandelen, obligaties), onroerend goed et cetera met de bedoeling om er een inkomen mee te verwerven (b.v. dividend, rente, huur).

Beschikbaar inkomen: zie besteedbaar inkomen.

Besteedbaar inkomen: het begrip besteedbaar inkomen is gelijk aan het bruto inkomen verminderd met de betaalde overdrachten en de betaalde belastingen (directe belastingen).

Besparingen: dat deel van het beschikbaar inkomen dat niet voor consumptie of belastingbetalingen wordt aangewend.

Bruto inkomen: het bruto inkomen bestaat uit het primair inkomen verhoogd met de bruto ontvangen overdrachten. De bruto ontvangen overdrachten bestaan uit overdrachten rechtstreeks van de werkgever (bijvoorbeeld bijstandsuitkeringen en huursubsidie), overdrachten via de sociale uitkeringen (AOV) en anderen overdrachten (zoals pensioenen, lijfrenten).

Consumptie: is het niet-productief gebruik van goederen en diensten, waarvan de voortbrenging tot de productie wordt gerekend.

Consumptie bestaat uit 3 vormen:

111. aangekochte goederen en diensten
112. goederen en diensten in natura
113. consumptie uit eigen productie, inclusief de toegerekende huurwaarde van door de eigenaar zelf bewoonde woning.

De volgende uitgaven behoren *niet* tot de consumptie:

- directe belastingen
- bijdragen aan pensioenverzekeringen en sociale verzekeringen
- rente-betalingen
- inkomensoverdrachten
- investeringen, waartoe ook gerekend wordt bouw of uitbreiding van eigen woning
- verstrekte leningen

Directe belastingen: belasting die aan personen of bedrijven worden opgelegd. Het is de bedoeling dat zo'n belasting werkelijk drukt op degene die de aanslag krijgt, met andere woorden dat deze belasting niet op anderen wordt afgewenteld. Tot de directe belastingen worden gerekend de inkomstenbelasting (met als voorheffing de loonbelasting), de vennootschapsbelasting en de vermogensbelasting. Deze groep van belastingen wordt ook aangeduid met 'belastingen op inkomen, winst en vermogen'.

Gezinshuishoudingen: één persoon of meerdere personen die met elkaar een economische eenheid vormen. Zij vormen de basis van de vraagzijde in de handel in goederen en diensten. Tegen de gezinshuishoudingen staan de productiehuishoudingen (bedrijven of producten) die ervoor zorgen dat de goederen en diensten worden gemaakt.

Huishouden: bestaat uit één alleenstaande of twee of meer personen die in huiselijk verkeer met elkaar samenwonen. Het al dan niet verwant zijn aan elkaar vormt hierbij geen criterium.

Huiselijk verkeer: bestaat wanneer personen één of meer faciliteiten in de woning gezamenlijk gebruiken; meestal kijkt men naar gebruik van de woonkamer en keuken om te bepalen wie wel of niet tot het huishouden behoort.

Hoofd van het huishouden: is degene die als zodanig door het huishouden wordt beschouwd. Indien dit moeilijk is, wordt als hoofd beschouwd degene die aansprakelijk is voor het betalen van de huur of degene van wie de woning is.

Indirecte belastingen: belastingen op bestedingen. De belasting wordt op anderen afgewenteld, door bijvoorbeeld deze in de verkoopprijs op te nemen. Tot de indirecte belastingen worden onder meer gerekend de omzetbelasting, accijnzen, invoerrechten, gebruiks- en grondbelasting.

Inkomen: de Verenigde Naties-definitie onderscheidt 3 vormen van inkomen.

111. Brutolonen en salarissen en sociale lasten betaald door werkgever, alsmede ondernemersinkomen uit eigen bedrijf, waaronder ook consumptie uit eigen productie.
112. Inkomens uit beleggingen en aandelen (vermogen).
113. Inkomensoverdrachten en andere ontvangsten, zoals uitkeringen van sociale verzekeringen, pensioen- en levensverzekeringen en andere lopende ontvangsten.

Het **totale huishoudinkomen** is $1 + 2 + 3$, van alle leden van het huishouden samen.

Inkomensoverschot: het besteedbaar inkomen is groter dan de uitgaven.

Primair inkomen: inkomen dat wordt ontvangen op grond van het gebruik van productiefactoren. (o.a. loon, pacht, rente, huur en winst).

Naast inkomen is er sprake van ‘ **niet-inkomen** ’ ontvangsten:

3. ontsparingen (de uitgaven zijn kleiner dan het besteedbaar inkomen, de huishoudens kunnen dan ontsparen of lenen)
4. verkoop van eigendommen
5. ontvangen leningen (netto) en aflossingen
6. ontvangen kapitaal overdrachten
  - uitkeringen van levensverzekeringmaatschappijen (geen lijfrente)
  - erfenissen en kapitaalontvangsten van particulieren

Koopkrachtpariteit: wisselkoers die gecorrigeerd is voor het verschil in prijsniveau tussen landen, om een betere internationale vergelijking van bijvoorbeeld koopkracht of welvaart te kunnen maken.

2 Enige kenmerken van de huishoudens

2.1 Inleiding

Van de huishoudens zijn verschillende kenmerken verzameld, waardoor het mogelijk is om de consumptiepatronen van de huishoudens met verschillende kenmerken naast elkaar te plaatsen. Daarnaast kunnen zinvolle vergelijkingen gemaakt worden met de resultaten van het BO '94-'95 en tussen de verschillende eilanden.

Bij eventuele beschouwing van de consumptiepatronen van de huishoudens naar verschillende kenmerken dient men rekening te houden met het soms geringe aantal huishoudens met een bepaald kenmerk, waardoor de kans op toevalsafwijkingen groter is.

De kenmerken die in dit hoofdstuk aan de orde komen zijn:

- Jaarinkomen van het huishouden
- Leeftijd van hoofd van huishouden
- Geslacht van het hoofd van huishouden
- Onderwijsniveau van het hoofd van het huishouden
- Huishoudgrootte

2.2 Het jaarinkomen van het huishouden

Met het jaarinkomen wordt bedoeld het totale huishoudinkomen per jaar zoals gedefinieerd in hoofdstuk 1.3. Tabel 1 geeft de procentuele verdeling weer van de huishoudens naar 6 verschillende inkomensgroepen, per eiland voor het BO in '94-'95 en '04-'05.

Inkomensgroep	Bonaire		Curaçao		St. Maarten		St. Eustatius		Saba	
	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05
0-15000	2	9	10	23	1	15	18	20	11	3
15001-25000	16	9	18	5	14	8	14	10	11	2
25001-35000	36	21	23	21	30	23	24	19	19	15
35001-50000	21	23	18	15	20	20	22	19	30	22
50001-75000	17	23	17	18	17	16	12	15	15	32
75000+	7	15	15	18	18	17	10	16	14	27
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

De huishoudens in de inkomensgroep 0-15.000 gulden zijn op alle eilanden toegenomen met uitzondering van Saba, die een daling heeft van 8 procentpunten. De grootste stijging van 14 procentpunten komt voor in St. Maarten.

De inkomensgroepen 15.001-25.000 en 25.001-35.000 zijn in het huidig BO in alle eilanden afgenomen, variërend van 2 procentpunten tot 15 procentpunten.

De inkomensgroep 35.001-50.000 is alleen in Bonaire toegenomen, terwijl deze op de overige eilanden is afgenomen. Het aandeel huishoudens met een jaarinkomen in de inkomensgroepen 50.001-75.000 en 75.000+ is op alle eilanden gestegen met uitzondering van St. Maarten, in Saba zijn deze het hoogst gestegen.

Daarnaast is voor alle eilanden het mediaan huishoudinkomen berekend, voor Bonaire bedraagt het 42.048, Curaçao 36.000, St.Maarten 36.960, St. Eustatius 35.800 en Saba 55.200 (allen in guldens).

Het gemiddeld huishoudinkomen ligt voor Bonaire op 52.394, Curaçao 48.651, St. Maarten 45.967, St. Eustatius 43.285 en Saba 59.283 (allen in guldens).

2.3 Leeftijd van hoofd van huishouden

In tabel 2 wordt de relatieve verdeling van de leeftijden van de hoofden van huishoudens in '04-'05 en '94-'95 met elkaar vergeleken.

leeftijd	Bonaire		Curaçao		St. Maarten		St. Eustatius		Saba	
	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05
15-24	3	2	1	0	3	2	1	-	3	5
25-34	17	10	11	5	27	11	17	9	15	21
35-44	25	26	25	23	34	26	22	29	25	28
45-54	23	26	26	22	20	33	23	26	20	18
55-64	16	18	15	20	8	19	15	17	18	18
65+	16	17	21	30	8	10	23	19	20	12
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Het percentage hoofden in de leeftijdsgroepen 15-24 jaar en 25-34 jaar is in zowel Bonaire, Curaçao, St. Maarten en St. Eustatius gedaald, terwijl deze is gestegen in Saba. Voor St. Eustatius zijn er in de steekproef geen hoofden waargenomen in de leeftijdsgroep 15-24 jaar.

De leeftijdsgroep van 35 jaar tot en met 44 jaar is toegenomen in Bonaire, St. Eustatius en Saba, in Curaçao en St. Maarten is deze gedaald.

Het aandeel hoofden in de leeftijdsgroep 45-54 jaar is toegenomen in Bonaire, St. Maarten en St. Eustatius, terwijl deze is afgenomen in Curaçao en Saba. In de leeftijdsgroep 55-64 jaar zijn op alle eilanden de hoofden relatief toegenomen behalve in Saba. In Saba is deze gelijk gebleven. Het percentage hoofden in de leeftijdsgroep 65+ is op alle eilanden met uitzondering van Saba en St. Eustatius, negatief gegroeid.

2.4 Geslacht van het hoofd van het huishouden

Tabel 3: Relatieve verdeling naar geslacht van het hoofd van het huishouden eiland in BO 1994-'95 en 2004-'05.

geslacht	Bonaire		Curaçao		St. Maarten		St.Eustatius		Saba	
	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05
man	66	60	65	54	56	64	65	50	61	63
vrouw	34	40	35	46	44	36	35	50	39	37
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

In zowel het huidig BO als in het vorig BO hebben meer dan 50 procent van de huishoudens een man aan het hoofd. Slechts in het huidig BO is voor St. Eustatius de representatie van beide geslachten gelijk.

De vrouwelijke hoofden zijn relatief gezien toegenomen voor de eilanden Bonaire, Curaçao en St. Eustatius respectievelijk met 6, 11 en 15 procentpunten. Wat betreft de mannelijke hoofden zijn deze slechts afgenomen in St. Maarten en Saba, respectievelijk met 8 en 2 procentpunten.

2.5 Onderwijsniveau van het hoofd van het huishouden

In tabel 4 zijn de percentages huishoudens weergegeven naar het onderwijsniveau van het hoofd van het huishouden.

Tabel 4: Relatieve verdeling van de huishoudens naar onderwijsniveau en eiland in BO '94-'95 en '04-'05.											
	onderwijsniveau	Bonaire		Curaçao		St. Maarten		St. Eustatius		Saba	
		'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05
1	geen lager onderwijs ¹	11	-	11	-	7	-	5	-	19	-
2	lager onderwijs	21	28	26	31	30	41	53	47	26	37
3	mavo, bvo, lts, vsbo	46	41	45	41	37	40	31	37	36	44
4	havo, vwo, mbo	9	15	10	13	7	5	2	8	8	9
5	hbo, universiteit	12	16	7	14	11	11	8	8	11	6
6	niet te categoriseren	1	1	1	1	8	2	-	-	-	4
	totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Ten opzichte van '94-'95 neemt op alle eilanden behalve St. Eustatius het percentage huishoudhoofden met een lagere schoolopleiding toe. Voor St. Eustatius is er sprake van een afname van 6 procentpunten. Zowel in St. Maarten en Saba is de toename 11 procentpunten, en een kleinere toename van 7 procentpunten in Bonaire en 5 procentpunten in Curaçao.

Het percentage hoofden met een onderwijsniveau categorie 3 is gedaald voor de eilanden Bonaire en Curaçao, terwijl deze voor de overige 3 eilanden een groei vertoont.

Categorie 4 namelijk het onderwijsniveau 'havo, vwo, mbo' stijgt voor alle eilanden met uitzondering van St. Maarten die een afname weergeeft.

Het aandeel hoofden van huishouden met een 'hbo, universitaire opleiding' is gestegen op de eilanden Bonaire en Curaçao, voor de eilanden St. Maarten en St. Eustatius is er geen verandering te bespeuren en voor Saba is er sprake van een negatieve groei.

In het algemeen is de aanwezigheid, in het BO '04-'05, van de huishoudens met het onderwijsniveau 'mavo, bvo, lts, vsbo' op alle eilanden met uitzondering van St. Eustatius het grootst. Op St. Eustatius gaat het om het onderwijsniveau 'lager onderwijs'.

¹ Komt slechts voor in het BO '94-'95.

2.6 Huishoudgrootte

Zoals in hoofdstuk 1.2 is aangegeven zijn huishoudens met meer dan 9 leden in het BO '04-'05 buiten beschouwing gelaten, vanwege de moeilijkheidsgraad om van deze huishoudens de uitgebreide informatie voor dit onderzoek te verkrijgen en omdat het aandeel van deze huishoudens relatief klein is.

Tabel 5 geeft de relatieve verdeling van de huishoudens naar grootte en eiland voor het BO '94-'95 en '04-'05.

Tabel 5: Relatieve verdeling van de huishoudens naar huishoud grootte en eiland in BO '94-'95 en '04-'05.											
aantal leden	Bonaire		Curaçao		St. Maarten		St. Eustatius		Saba		
	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	
1	11	13	12	17	18	21	13	20	26	16	
2	22	31	20	30	19	26	20	29	29	22	
3	21	21	21	18	24	20	22	19	21	25	
4	22	19	23	15	20	17	20	15	14	18	
5	12	9	13	11	11	9	7	13	8	12	
6	6	5	4	5	3	5	11	3	-	5	
7	3	1	3	3	2	2	5	1	3	1	
8	1	1	2	1	1	1	1	-	-	1	
9	1	1	1	0	2	1	-	-	-	-	
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

Ten opzichte van '94-'95 wordt een toename van het percentage alleenstaanden geconstateerd op alle eilanden behalve in Saba. De huishoudens met 2 leden zijn behalve op Saba op alle eilanden gegroeid.

De huishoudgrootte bestaande uit 2 huishoudleden is op alle eilanden met uitzondering van Saba de grootste vertegenwoordiging in het huidige BO. Voor Saba betreft het de huishoudens bestaande uit 3 leden. Kleine vertegenwoordiging van de huishoudleden geschiedt vanaf 6 leden en meer.

2.7 Toetsing van de representativiteit

Belangrijk bij het nemen van een steekproef is de representativiteit die ten aanzien van een aantal kenmerken (b.v. leeftijd, inkomens, geslacht, sociale klasse et cetera) een goede afspiegeling van de populatie moet zijn.

Bij een volledige a - selecte steekproeftrekking moet dit automatisch het geval zijn.

Meestal kan de representativiteit pas achteraf nagegaan worden. De representativiteit van een steekproef is afhankelijk van twee zaken:

- De volledigheid van de steekproeftrekking
- De homogeniteit van data, betrouwbaarheid en spreiding.

Een methode om de representativiteit van de steekproef na te gaan kan door middel van een controle van de bekomen resultaten aan de hand van een chi - kwadraatanalyse. Hier wordt nagegaan als er een verschil bestaat tussen de geobserveerde waarden en de verwachte waarden van de populatie uit Census 2001.

De algemene vraag die gesteld kan worden is 'hoe groot moet het aantal elementen (n) in de steekproef zijn om een voldoende betrouwbare schatting te maken?. Deze 'n' zal afhankelijk zijn van de gewenste betrouwbaarheid, de gewenste precisie en de variantie (verschillen tussen de elementen van de populatie) binnen de populatie.

Aansluitend op het geheel zal de representativiteit achteraf voor twee variabelen bekeken worden, namelijk de variabelen leeftijd en geslacht.

Tabel 2.1: overzicht van de representativiteit van de variabele leeftijd.

leeftijd	populatie	verwachte waarde	geobserveerde waarde	weegfactor	significant
15-24	426	5	1	4,67	2.89
25-34	4584	50	24	2,10	13.75
34-44	10007	110	106	1,04	0.13
45-64	10560	116	104	1,11	1.21
55-64	7937	87	95	0,92	0.72
65+	9414	103	141	0,73	13.77
Totaal	42928	471	471	10,57	chi 32.47

In tabel 2.1 kan achterhaald worden dat de leeftijdsklasse 55-64 oververtegenwoordigd is in de steekproef en ondervertegenwoordiging doet zich voor in de leeftijdsklasse 15-24 jaar en 25-34 jaar en een beetje oververtegenwoordiging bij de 65 plussers. Met de weegfactor kunnen de geobserveerde waarde uit de steekproef gecorrigeerd worden, zodat er toch sprake kan zijn van een vertegenwoordiging naar volledigheid.

Tabel 3.1: overzicht van de representativiteit van de variabele geslacht.

geslacht	populatie	verwachte waarde	geobserveerde waarde	weegfactor	significant
man	25922	284	256	1.11	2.84
vrouw	17006	187	215	0.87	4.33
Totaal	42928	471	471	1.98	chi 7.16

Kijkend naar de tabel 3.1 kan geconcludeerd worden dat de vrouwen in de steekproef oververtegenwoordigd en de mannen ondervertegenwoordigd zijn. Met de totale wegingsfactor van 1,98 kan er een correctie gepleegd worden naar het totaal aantal mannen en vrouwen welke in de steekproef zijn gevallen.

3 De Consumptiepatronen

3.1 Inleiding

De bestedingen van de huishoudens zijn geïnclassificeerd in 9 hoofdgroepen oftewel sectoren van goederen en diensten, t.w.

- Voeding
- Dranken en rookwaren
- Kleding en schoeisel
- Wonen
- Woninginrichting en huisraad
- Gezondheidszorg
- Vervoer en communicatie
- Recreatie en ontwikkeling
- Overig

Men spreekt ook wel van de 9 hoofdgroepen van de verbruiksindeling.

Het indelingscriterium bestaat uit de functie die de besteding vervult, bijvoorbeeld zich voeden, zich kleden, wonen, enzovoorts. De hoofdgroepen zijn onderverdeeld in kleinere eenheden die aangegeven worden met een tweecijferige code, ook wel 2-digitniveau genoemd. De kleinste eenheid waarmee bestedingen worden aangeduid bestaat uit 5 cijfers (5 digits). In het codeboek dat in de bijlage is opgenomen, komt het derde en vierde digitniveau ook voor.

Een voorbeeld: de hoofdgroep 'kleding en schoeisel' (code 3) omvat o.a. kleding (code 31), die onder meer bestaat uit herenkleding (311), waaronder 'herenbovenkleding' (3111) valt. 'Herenkostuum' (31111), 'colbert, sport coat, safari' (31112) zijn enkele uitsplitsingen van 'herenbovenkleding'.

De belastingen in verband met wonen (o.a. grondbelasting), hypotheeklasten, de kosten voor grootonderhoud (behorend tot de investeringen van de huishoudens), de overige kosten t.b.v. wonen en de motorrijtuigbelasting behoren niet tot de bestedingen van de huishoudens. De betreffende posten zijn wel geïnclassificeerd en kunnen voor andere doeleinden worden gebruikt. Bijvoorbeeld in het Modusartikel (jaargang 7 nummer 1) 'woonlasten in Curaçao' wordt o.a. gebruik gemaakt van de betaalde hypotheekkosten.

In hoofdstuk 1.1 is reeds aangegeven dat de veranderingen in het bestedingsbedrag van de bevolking c.q. huishoudens als mogelijke oorzaak kan hebben:

- Uiteenlopende ontwikkelingen in de prijzen van de verschillende goederen en diensten.
- Veranderingen in de samenstellingen van het aangeboden pakket goederen en diensten.
- Nieuw ontstane behoeften
- Reële inkomensveranderingen

Aangevuld met

- Veranderingen die optreden in de huishoudsamenstelling
- Vervanging van de duurdere producten en diensten met goedkopere.

Zoals in hoofdstuk 1.1 reeds naar voren is gebracht, is het hoofddoel van het BO de opstelling van de consumptiepatronen, in zowel absolute bedragen als in relatieve termen. De gemiddelde relatieve bestedingen die in de tabellen voorkomen zijn in delen van 10.000.

De consumptiepatronen die in dit hoofdstuk aan de orde zullen komen zijn:

- De absolute - en relatieve bestedingspatronen vergeleken met BO '94-'95.
- De relatieve bestedingen naar huishoudinkomen.
- De relatieve bestedingen naar hoofd van het huishouden.
- De relatieve bestedingen naar geslacht van het hoofd van huishouden.
- De relatieve bestedingen naar onderwijsniveau van het hoofd van het huishouden.
- De relatieve bestedingen naar huishoudgrootte.

1.0 De consumptiepatronen per eiland vergeleken met BO '94-'95.

De absolute bestedingen zijn op alle eilanden toegenomen (vergeleken met BO '94-'95) met uitzondering van St.Maarten waar de huishoudens gemiddeld 4 procent minder hebben uitgegeven aan goederen en diensten. De absolute bestedingen van de huishoudens zijn gegroeid met 57 procent voor Saba, 39 procent voor Bonaire, 20 procent voor St. Eustatius en 16 procent voor Curaçao.

Uit de budgetonderzoeken van '94-'95 en '04-'05 is gebleken dat op alle eilanden de absolute bestedingen van de huishoudens voor het grootste gedeelte gaan naar de sectoren 'voeding', 'wonen' en 'vervoer en communicatie' (zie tabel 6). Uit het huidig BO geven de huishoudens met uitzondering van St. Maarten circa 52 procent en meer uit aan de sectoren in kwestie. Voor St. Maarten betreft het een percentage van 45.

Opmerkelijk uit het huidig BO is dat de kleinste absolute bestedingen van de huishoudens betrekking hebben op de sector 'dranken en rookwaren', met uitzondering van St. Eustatius. De kleinste absolute bestedingen van St. Eustatius gaan naar de sector 'gezondheidszorg'. Opmerkelijk is het aangezien de kleinste uitgaven van het vorig BO betrekking hadden op de sector 'gezondheidszorg' met uitzondering van Saba. Hun kleinste besteding ging toen naar de sector 'dranken rookwaren'.

In tabel 7 is het zichtbaar dat uit het huidig BO (vergeleken met het vorig BO) de relatieve bestedingen van de sectoren 'voeding', 'dranken en rookwaren', 'woninginrichting en huisraad' en 'vervoer en communicatie' op alle eilanden zijn afgenomen. De sector 'wonen' vertoont een stijging op alle eilanden variërend van 28 procent tot en met 39 procent.

De relatieve bestedingen van de sector 'kleding en schoeisel' nemen af op de eilanden Bonaire, Curaçao en St.Eustatius, terwijl deze een stijging vertoont in Saba. Voor St.Maarten zijn de relatieve bestedingen ongewijzigd gebleven.

De huishoudens in de eilanden Bonaire, St.Maarten en St.Eustatius hebben voor 'gezondheidszorg' relatief meer uitgegeven dan bij het vorig BO. De eilanden Curaçao en Saba hebben minder uitgegeven, respectievelijk 0,7 procentpunten en 1,8 procentpunten.

De relatieve bestedingen in het huidig BO voor de sector 'overig' zijn tussen 8 procent en 12 procent toegenomen voor de eilanden Bonaire, Curaçao, St.Maarten en St.Eustatius. Voor Saba is er sprake van een lichte daling van 0,6 procentpunt vergeleken met BO '94-'95.

Omschrijving	Bonaire		Curaçao		St. Maarten		St. Eustatius		Saba	
	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05
1.Voeding	5.756,80	6.560,60	5.358,30	5.208,90	5.700,90	4.151,80	7.431,90	5.318,30	7.654,90	6.570,50
2.Dranken en rookwaren	1.036,60	677,80	853,10	661,70	1.010,60	534,30	1.225,20	1.124,80	1.290,90	919,30
3.Kleding en schoeisel	2.279,50	2.527,70	2.757,60	2.012,50	2.876,90	2.780,30	1.948,90	2.006,90	3.118,80	5.151,50
4.Wonen	7.973,70	11.136,40	9.673,30	13.026,60	12.728,60	15.528,50	3.253,00	9.066,60	5.124,70	19.569,80
5.Woninginrichting en huisraad	2.803,00	2.759,50	3.212,40	2.964,10	2.997,90	2.343,00	2.499,30	2.926,20	3.529,00	3.956,00
6.Gezondheidszorg	498,10	1.077,00	740,50	537,90	980,30	1.102,80	344,50	472,30	1.593,90	1.436,50
7.Vervoer en communicatie	5.886,50	9.988,60	7.278,40	9.562,10	8.625,70	8.094,00	5.874,30	5.792,90	7.658,10	13.190,40
8.Recreatie en ontwikkeling	2.917,00	3.757,30	2.989,70	3.232,00	3.732,80	2.282,00	1.961,30	2.222,10	5.053,40	4.673,20
9.Overig	2.500,20	5.458,40	3.686,30	5.040,50	3.029,70	3.333,80	2.212,50	3.215,20	3.838,60	5.696,80
Totaal	31.651,40	43.943,30	36.549,60	42.246,40	41.683,30	40.150,40	26.750,80	32.145,20	38.862,20	61.164,10

Tabel 7: Relatieve bestedingen (0/000) per gemiddeld huishouden, naar sector en eiland.										
Omschrijving	Bonaire		Curaçao		St. Maarten		St. Eustatius		Saba	
	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05	'94-'95	'04-'05
1.Voeding	1819	1493	1466	1233	1368	1034	2778	1655	1970	1074
2.Dranken en rookwaren	328	154	233	157	242	133	458	350	332	150
3.Kleding en schoeisel	720	575	755	476	690	693	729	624	803	842
4.Wonen	2519	2534	2647	3084	3054	3868	1216	2821	1319	3200
5.Woninginrichting en huisraad	886	628	879	702	719	584	934	910	908	647
6.Gezondheidszorg	157	245	203	127	235	275	129	147	410	235
7.Vervoer en communicatie	1860	2273	1991	2263	2069	2016	2196	1802	1971	2157
8.Recreatie en ontwikkeling	922	855	818	765	896	568	733	691	1300	764
9.Overig	790	1242	1009	1193	727	830	827	1000	988	931
Totaal	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000

3.2.1 De consumptiepatronen van Bonaire naar:

3.2.1.1 Het huishoudinkomen

In alle 4 inkomensgroepen (zie tabel 8) hebben de sectoren 'wonen' en 'vervoer en communicatie' de grootste aandelen. In de sector 'wonen' is het opvallend dat naarmate het huishoudinkomen toeneemt de bestedingen in de sector toenemen. De oorzaak van de hoogte van de aandelen, in alle 4 inkomensgroepen, in de sector 'wonen' is te wijten aan de groep woonkosten.

Binnen de sector 'vervoer en communicatie' gingen de grootste bestedingen naar de groep onkosten t.b.v. vervoersmiddelen en wel voor de inkomensgroepen '0-10.000', '10.001-20.000' en '20.001-35.000' (zie tabel 8.1).

Van het aandeel van 22 procent voor de sector 'vervoer en communicatie' in de hoogste inkomensgroep werden door de huishoudens gemiddeld 15 procent besteed aan de groep vervoer.

Wat betreft de bestedingen van de sector 'voeding' is het opmerkelijk dat naarmate het huishoudinkomen toeneemt, de bestedingen in de sector afnemen. De kleinste bestedingen in de 4 inkomensgroepen gaan naar de sectoren 'dranken en rookwaren' en 'gezondheidszorg'.

Tabel 8: Relatieve bestedingen (0/000) naar huishoudinkomen² van het huishouden, Bonaire

Omschrijving	huishoudinkomen (x 1000 gulden)			
	0 - 10	10 - 20	20 - 35	> 35
Voeding	1762	1314	1234	424
Dranken en rookwaren	168	137	189	41
Kleding en schoeisel	650	438	623	509
Wonen	2223	2603	3268	3601
Woninginrichting en huisraad	653	559	591	849
Gezondheidszorg	233	282	140	393
Vervoer en communicatie	2246	2468	1912	2234
Recreatie en ontwikkeling	865	723	1024	1126
Overig	1200	1476	1020	823
Totaal	10000	10000	10000	10000

² Lay-out technisch gezien, zijn de volledige bedragen achterwege gelaten. De vier inkomensgroepen zijn voluit 0-10.000, 10.001-20.000, 20.001-35.000, groter 35.000.

3.2.1.2. De leeftijd van hoofd van huishouden

Naarmate de hoofden van het huishouden ouder worden nemen de bestedingen in de sector 'voeding' toe. De grootste uitgaven zijn gedaan in de groepen verteringen buitenshuis, vlees en vis en graanproducten (zie tabel 9.1).

In tegenstelling tot de sector 'voeding' geven de huishoudens naarmate het hoofd ouder wordt minder uit aan de sector 'kleding en schoeisel'. Het grootste aandeel in die sector van 12 procent gaat naar de leeftijdsgroep '15-29' en het kleinste percentage van 4 gaat naar de 65 plussers.

Omschrijving	leeftijdsgroep			
	15 - 29	30 - 49	50 - 64	65+
Voeding	1020	1438	1445	2131
Dranken en rookwaren	178	159	143	156
Kleding en schoeisel	1232	591	507	349
Wonen	2451	2471	2369	3341
Woninginrichting en huisraad	620	599	627	761
Gezondheidszorg	48	225	333	179
Vervoer en communicatie	2508	2296	2380	1730
Recreatie en ontwikkeling	865	888	932	483
Overig	1079	1334	1266	871
Totaal	10000	10000	10000	10000

3.2.1.3 Geslacht van hoofd van huishouden

De drie grootste sectoren, waarin zowel de mannelijke als de vrouwelijke hoofden van het huishouden het meeste geld aan besteden zijn de sectoren 'wonen', 'vervoer en communicatie' en 'voeding'. Vergeleken met elkaar betreft het een gelijk opgaande strijd van de bestedingen in de sectoren in kwestie. Huishoudens met een man aan het hoofd geven meer uit aan 'voeding', 'woninginrichting en huisraad', 'gezondheidszorg', 'vervoer en communicatie' en 'overig'.

Binnen de sector 'voeding' besteden beide geslachten het meeste geld aan verteringen buitenshuis, 'vlees en vis', 'aardappelen, groenten en fruit', 'graanproducten' en 'overige voedingsmiddelen'. In de sector 'wonen' zijn het de woonkosten waaraan meer dan de helft van de uitgaven wordt besteed (zie tabel 10.1).

In de sector 'vervoer en communicatie' besteden de mannelijke hoofden van het huishouden meer aan de groepen onkosten t.b.v. vervoersmiddelen en vervoer respectievelijk 7 procent en 6 procent, terwijl de vrouwelijke hoofden een gelijk percentage van 6 uitgeven aan dezelfde groepen.

Omschrijving	geslacht	
	mannen	vrouwen
Voeding	1507	1468
Dranken en rookwaren	152	158
Kleding en schoeisel	528	656
Wonen	2457	2666
Woninginrichting en huisraad	672	552
Gezondheidszorg	295	161
Vervoer en communicatie	2293	2239
Recreatie en ontwikkeling	812	928
Overig	1284	1171
Totaal	10000	10000

3.2.1.4 Het onderwijsniveau³ van hoofd van huishouden

Uit tabel 11 is het zichtbaar dat de hoofden van huishoudens met een onderwijsniveau categorie I⁴ meer uitgeven aan de sectoren 'voeding', 'kleding en schoeisel' en 'dranken en rookwaren' dan de hoofden van huishouden met een onderwijsniveau categorie II⁵. Dit in tegenstelling tot de sectoren 'woninginrichting en huisraad', 'gezondheidszorg', 'vervoer en communicatie', 'recreatie en ontwikkeling' en 'overig' waar juist de hoofden van huishoudens met een onderwijsniveau categorie II meer geld aan uitgeven. Aan de sector 'wonen' geven beide categorieën evenveel uit, namelijk 25 procent (zie tabel 11.1 voor meer informatie).

Omschrijving	Onderwijsniveau	
	Categorie I	Categorie II
Voeding	1818	1123
Dranken en rookwaren	157	153
Kleding en schoeisel	649	494
Wonen	2538	2530
Woninginrichting en huisraad	565	706
Gezondheidszorg	232	263
Vervoer en communicatie	2166	2372
Recreatie en ontwikkeling	722	1015
Overig	1154	1345
Totaal	10000	10000

³ Ter vergelijking met het BO '94- '95 waarbij een andere categorie indeling werd gepresenteerd en om de vergelijkbaarheid in stand te houden kunnen de tabellen o.b.v. die zelfde categorie indeling voor het BO '04- '05 uit de bijlage gehaald worden en wel uit de tabellen 11.2, 16.2, 21.2, 26.2 en 31.2.

⁴ Tot categorie I (in het huidige BO) wordt gerekend lager onderwijs, mavo, bvo, lts, vsbo.

⁵ Tot categorie II (in het huidige BO) wordt gerekend havo, vwo, mbo, hbo en universitaire opleiding. 31

3.2.1.5 Huishoudgrootte

Tabel 12: Relatieve bestedingen (0/000) naar huishoudgrootte, Bonaire						
Omschrijving	Huishoud omvang					
	1	2	3	4	5	6+
Voeding	1426	1390	1486	1476	1383	2198
Dranken en rookwaren	178	152	171	129	185	116
Kleding en schoeisel	341	508	573	691	559	895
Wonen	2540	2659	2323	2552	2451	2621
Woninginrichting en huisraad	818	577	837	541	526	390
Gezondheidszorg	333	288	293	161	233	86
Vervoer en communicatie	2396	2235	2370	2450	1924	1912
Recreatie en ontwikkeling	962	899	723	890	898	685
Overig	1005	1293	1225	1111	1842	1097
Totaal	10000	10000	10000	10000	10000	10000

In tabel 12 is het zichtbaar dat de huishoudens meer dan de helft van hun bestedingen verrichten in de sectoren 'wonen', 'vervoer en communicatie' en 'voeding'. In de sector 'voeding' geven de huishoudens met meer dan 6 leden, 22 procent uit vergeleken met de alleenstaanden die 14 procent uitgeven (zie tabel 12.1).

In de sector 'wonen' is het de groep woonkosten waaraan de huishoudens in alle 6 categorieën het meeste geld aan uitgeven. Aan de sector 'vervoer en communicatie' besteden de alleenstaanden, de huishoudens met 2 en meer dan 6 leden aan de groep onkosten t.b.v. vervoersmiddelen respectievelijk 9 procent, 7 procent en 10 procent. De overige huishoudens bestaande uit 3, 4 en 5 leden geven voornamelijk geld uit aan de groep vervoer met de grootste uitgavenpost.

3.2.2 De consumptiepatronen van Curaçao naar:

3.2.2.1 Het huishoudinkomen

De drie grootste sectoren in de inkomensgroepen 10.001-20.000, 20.001-35.000 en groter dan 35.000 zijn 'wonen', 'vervoer en communicatie' en 'overig'.

De groepen die hiertoe een bijdrage hebben geleverd zijn woonkosten, onkosten t.b.v. vervoersmiddelen met uitzondering van de inkomensgroep groter 35.000, hier ging het om de groep vervoersmiddelen. In de sector 'overig' betreft het de groep verzekeringen.

Voor huishoudens in de inkomensgroep 0-10.000 zijn het de sectoren 'wonen', 'vervoer en communicatie' en 'voeding' waar het meeste geld naar toe gaat. De grootste bestedingen in deze sectoren hebben betrekking op de groepen woonkosten, verteringen buitenshuis, vlees en vis, graanproducten en onkosten t.b.v. vervoersmiddelen.

Eenzijds laat tabel 13 zien dat naarmate het huishoudinkomen groter wordt de bestedingen in de sector 'wonen' toenemen en anderzijds de bestedingen in de sector 'gezondheidszorg' afnemen.

Omschrijving	huishoudinkomen (x 1000 gulden)			
	0 - 10	10 - 20	20 - 35	> 35
Voeding	1551	1155	825	837
Dranken en rookwaren	191	159	93	124
Kleding en schoeisel	549	440	445	287
Wonen	2665	3242	3285	4334
Woninginrichting en huisraad	594	824	832	470
Gezondheidszorg	117	152	136	65
Vervoer en communicatie	2449	2099	2234	1920
Recreatie en ontwikkeling	681	720	942	941
Overig	1203	1210	1209	1023
Totaal	10000	10000	10000	10000

3.2.2.2 De leeftijd van hoofd van huishouden

De grootste uitgaven in de vier leeftijdscategorieën van de hoofden van het huishouden zijn gedaan in de sectoren 'wonen' en 'vervoer en communicatie'.

In tabel 14 zijn er twee tegenstellingen te constateren namelijk, naarmate de hoofden ouder worden de uitgaven in de sectoren 'wonen' en 'gezondheidszorg' toenemen en anderzijds de bestedingen in de sector 'vervoer en communicatie' dalen. Opvallend (zie tabel 14.1) in de sector 'vervoer en communicatie' is dat het aandeel van de groep vervoermiddelen ook afneemt naarmate de hoofden van huishouden ouder worden (zie tabel 13.1).

Omschrijving	leeftijdsgroep			
	15 - 29	30 - 49	50 - 64	65+
Voeding	1014	1152	1101	1542
Dranken en rookwaren	114	140	173	166
Kleding en schoeisel	587	589	408	375
Wonen	2395	2860	3080	3491
Woninginrichting en huisraad	901	597	687	872
Gezondheidszorg	51	90	119	203
Vervoer en communicatie	3523	2493	2335	1720
Recreatie en ontwikkeling	658	836	853	550
Overig	757	1244	1243	1082
Totaal	10000	10000	10000	10000

3.2.2.3 Het geslacht van hoofd van huishouden

Zowel de mannelijke als de vrouwelijke hoofden van huishouden besteden meer dan 50 procent van hun uitgaven uit aan de sectoren 'wonen' en 'vervoer en communicatie'. De sector 'voeding' is de derde sector waaraan de vrouwelijke hoofden veel geld aan uitgeven en voor de mannelijke hoofden is het de sector 'overig'.

In de sector 'vervoer en communicatie' is het de groep onkosten t.b.v. vervoersmiddelen waaraan de mannelijke hoofden ruim 8 procent aan uitgeven, gevolgd door de groep vervoermiddelen met 6 procent. In de sector 'voeding' geven de vrouwelijke hoofden 4 procent uit aan verteringen buitenshuis gevolgd door 3 procent voor de groep vlees en vis (zie tabel 15.1)

Huishoudens met een vrouw aan het hoofd geven meer uit aan 'voeding', 'kleding en schoeisel', 'wonen' en 'overig'. Wat de sector 'gezondheidszorg' betreft is er geen verschil in de items binnen deze sector waar beiden typen huishoudens geld aan uitgeven.

Tabel 15: Relatieve bestedingen (0/000) naar geslacht van hoofd van huishouden, Curaçao

Omschrijving	Geslacht	
	mannen	vrouwen
Voeding	1145	1396
Dranken en rookwaren	162	146
Kleding en schoeisel	453	521
Wonen	2954	3323
Woninginrichting en huisraad	741	630
Gezondheidszorg	126	130
Vervoer en communicatie	2432	1951
Recreatie en ontwikkeling	861	671
Overig	1172	1233
Totaal	10000	10000

3.2.2.4 Het onderwijsniveau van hoofd van huishouden

Voor de huishoudens hoofden met een onderwijsniveau categorie I zijn de grootste uitgaven gedaan in de sectoren 'wonen', 'vervoer en communicatie' en 'voeding' met een totaal van 67 procent. Voor de hoofden met een onderwijsniveau categorie II betreft het de sectoren 'wonen', 'vervoer en communicatie' en 'overig' met 66 procent.

De kleinste besteding van 1 procent gaat naar de sector 'gezondheidszorg' en wel voor beide categorieën.

De hoofden met een onderwijsniveau categorie I geven meer uit aan de sectoren 'voeding', 'dranken en rookwaren', 'kleding en schoeisel' en 'wonen' dan die met een onderwijsniveau categorie II (zie tabel 16.1 voor meer informatie).

Tabel 16: Relatieve bestedingen (0/000) naar onderwijsniveau hoofd van Huishouden, Curaçao

Omschrijving	Onderwijsniveau	
	categorie I	categorie II
Voeding	1441	970
Dranken en rookwaren	173	137
Kleding en schoeisel	524	418
Wonen	3241	2886
Woninginrichting en huisraad	629	799
Gezondheidszorg	132	124
Vervoer en communicatie	2097	2477
Recreatie en ontwikkeling	594	969
Overig	1169	1221
Totaal	10000	10000

3.2.2.5 Huishoudgrootte

De alleenstaanden en de huishoudens met 3, 5 en meer dan 6 leden hebben de grootste aandelen in de sector 'wonen', 'vervoer en communicatie' en 'voeding'. Voor de huishoudens met 2 en 4 leden zijn het de sectoren 'wonen, 'vervoer en communicatie' en overig'. De kleinste aandelen gaan voor alle huishoudens naar de sector 'gezondheidszorg' (zie tabel 17.1 voor meer informatie).

Omschrijving	Huishoud omvang					
	1	2	3	4	5	6
Voeding	1227	1220	1235	1105	1272	1433
Dranken en rookwaren	152	166	153	121	183	172
Kleding en schoeisel	218	414	443	533	779	576
Wonen	3389	3119	3120	2973	2933	2921
Woninginrichting en huisraad	605	684	705	888	762	486
Gezondheidszorg	175	182	112	84	103	57
Vervoer en communicatie	2373	2090	2298	2130	2238	2783
Recreatie en ontwikkeling	739	750	819	822	759	638
Overig	1123	1376	1116	1343	970	935
Totaal	10000	10000	10000	10000	10000	10000

3.2.3 De consumptiepatronen van St. Maarten naar:

3.2.3.1 Het huishoudinkomen

Het grootst in tabel 18 zijn de bestedingen van alle inkomensgroepen in de sectoren 'wonen', 'vervoer en communicatie' en 'voeding'. Naarmate het huishoudinkomen toeneemt stijgen de bestedingen in de sector 'wonen', in tegenstelling tot de sectoren 'voeding' en 'dranken en rookwaren' waar de bestedingen dalen.

In de sector 'voeding' gaan de grootste aandelen naar aardappelen, groenten en fruit voor de inkomensgroep 0-10.000, voor de inkomensgroepen 10.001-20.000 en groter 35.000 is het de groep overige voedingsmiddelen en voor de inkomensgroep 20.001-35.000 is het de groep vlees en vis (zie tabel 18.1).

Binnen de sector vervoer en communicatie' beschikken twee groepen over de grootste aandelen t.w. de groep vervoermiddelen voor de inkomensgroepen 10.000-20.000 en groter dan 35.000 en de groep communicatie voor de inkomensgroepen 0-10.000 en 10.001-20.000. Opvallend (zie tabel 18.1) in de groep communicatie is, dat naarmate het inkomen stijgt de bestedingen dalen.

Omschrijving	huishoudinkomen (x 1000 gulden)			
	0 - 10	10 - 20	20 - 35	> 35
Voeding	1209	1014	816	561
Dranken en rookwaren	161	127	123	35
Kleding en schoeisel	874	569	593	321
Wonen	3425	3883	4275	5366
Woninginrichting en huisraad	573	568	581	680
Gezondheidszorg	349	193	362	46
Vervoer en communicatie	2057	2203	1856	1506
Recreatie en ontwikkeling	565	659	551	350
Overig	789	785	843	1136
Totaal	10000	10000	10000	10000

1.0.0.2 De Leeftijd van hoofd van huishouden

Naarmate de hoofden ouder worden stijgen de aandelen in de sector 'wonen'. In alle vier leeftijdscategorieën is het zichtbaar dat de grootste aandelen aan de sectoren 'wonen', 'vervoer en communicatie' en 'voeding' toebehoren, met uitzondering van de sector 'voeding' in de leeftijdscategorie 15-29. Hier gaat het om de sector 'overig'.

In de sector 'voeding' gaan de grootste aandelen naar de groep vlees en vis en wel voor de leeftijdscategorieën 30-49 en de 65 plussers. Voor de leeftijdscategorie 50-64 gaat het om de overige voedingsmiddelen.

De grootste aandelen in de sector 'vervoer en communicatie' behoren tot de groep communicatie met uitzondering van de leeftijdscategorie 30-49. Hier gaat het om de vervoermiddelen (zie tabel 19.1).

De groep goederen en diensten niet eerder genoemd. Beschikt over het grootste aandeel in de sector 'overig' en wel voor de leeftijdscategorie 15-29.

Omschrijving	leeftijdsgroep			
	15 - 29	30 - 49	50 - 64	65+
Voeding	1011	1056	987	1100
Dranken en rookwaren	106	146	108	165
Kleding en schoeisel	1059	780	548	588
Wonen	2914	3373	4418	4921
Woninginrichting en huisraad	530	584	625	457
Gezondheidszorg	960	242	142	624
Vervoer en communicatie	1780	2312	1842	1181
Recreatie en ontwikkeling	509	690	462	337
Overig	1131	817	870	628
Totaal	10000	10000	10000	10000

1.0.0.0. Het geslacht van hoofd van huishouden

In tabel 20 is het ook zichtbaar dat in de drie sectoren 'voeding', 'wonen' en 'vervoer en communicatie' zowel bij de mannelijke als bij de vrouwelijke hoofden de bestedingen het grootst zijn. De mannelijke hoofden geven relatief gezien meer uit aan de sectoren 'kleding en schoeisel', 'gezondheidszorg', 'recreatie en ontwikkeling', 'vervoer en communicatie' en 'overig'. Daarnaast geven beide geslachten evenveel uit aan de sectoren 'voeding' en 'dranken en rookwaren' uiteraard gelet op de relatieve verdeling (zie tabel 20.1 voor meer informatie).

Tabel 20: Relatieve bestedingen (0/000) naar geslacht van hoofd van huishouden, St. Maarten		
Omschrijving	geslacht	
	mannen	vrouwen
Voeding	1048	1004
Dranken en rookwaren	134	130
Kleding en schoeisel	736	636
Wonen	3541	4932
Woninginrichting en huisraad	549	708
Gezondheidszorg	325	161
Vervoer en communicatie	2223	1548
Recreatie en ontwikkeling	632	426
Overig	813	870
Totaal	10000	10000

3.2.3.4 Het onderwijsniveau van hoofd van huishouden

De grootste procentuele aandelen voor beide opleidingsniveaus komt voor in de sectoren 'wonen' en 'vervoer en communicatie'. Binnen de onderwijsniveau categorie I besteden de hoofden binnen alle groepen van de sector 'wonen' veel meer uit dan de hoofden met een onderwijsniveau categorie II. Dit geldt ook voor de groepen 'onkosten t.b.v. vervoersmiddelen' en 'communicatie' van de sector 'vervoer en communicatie' (zie tabel 21.1).

De hoofden met een onderwijsniveau categorie I hebben een groter procentueel aandeel in de sectoren 'voeding', 'wonen' en 'vervoer en communicatie' en voor de hoofden van de onderwijsniveau categorie II zijn dat de sectoren 'wonen', 'vervoer en communicatie' en 'overig'.

Voor zowel beide onderwijsniveau's hebben de hoofden het minst besteed voor de sectoren 'dranken en rookwaren' vergeleken met de overige sectoren. Voor de sector 'recreatie en ontwikkeling' is er een gelijk percentage van 6 hieraan uitgegeven, waarbij de grootste uitgaven naar de groep recreatie en de kleinste uitgaven naar de groep hobby artikelen.

Omschrijving	onderwijsniveau	
	categorie I	categorie II
Voeding	1040	953
Dranken en rookwaren	135	140
Kleding en schoeisel	672	727
Wonen	4038	3472
Woninginrichting en huisraad	565	673
Gezondheidszorg	299	239
Vervoer en communicatie	1972	2054
Recreatie en ontwikkeling	562	579
Overig	718	1146
Totaal	10000	10000

3.2.3.5 Huishoudgrootte

Omschrijving	Huishoud omvang					
	1	2	3	4	5	6+
Voeding	1081	1092	1070	862	930	1266
Dranken en rookwaren	127	143	111	117	120	226
Kleding en schoeisel	619	506	551	945	910	823
Wonen	4338	4063	3648	3819	3659	3543
Woninginrichting en huisraad	392	648	693	511	597	544
Gezondheidszorg	163	431	339	126	150	327
Vervoer en communicatie	2024	1764	2120	2109	2342	1849
Recreatie en ontwikkeling	462	482	626	593	523	844
Overig	794	873	843	919	769	578
Totaal	10000	10000	10000	10000	10000	10000

Naarmate het aantal leden in het huishouden toeneemt, nemen de relatieve bestedingen in de sector 'wonen' af. De grootste drie sectoren zijn 'voeding', 'wonen' en 'vervoer en communicatie'. Bij het huishouden met 'vier leden' beschikt de sector 'voeding' niet over de grootste relatieve besteding maar betreft het de sector 'kleding en schoeisel' (zie tabel 22.1 voor meer informatie).

2.0.0 De consumptiepatronen van St. Eustatius naar:

3.2.4.1 Het huishoudinkomen

Bij de vier inkomensgroepen registreren de sectoren 'voeding', 'vervoer en communicatie' de grootste procentuele bestedingen. In de inkomensgroep groter dan 35.000 behoort de sector 'vervoer en communicatie' niet tot één van de grootste sectoren, maar de sector 'woninginrichting en huisraad'. De huishoudens besteden in de sector in kwestie het meeste geld aan de groep stoffering en woningtextiel (zie tabel 23.1).

De bestedingen binnen de sector 'voeding' tonen aan, dat de grootste uitgaven zijn gedaan in de groep graanproducten en wel voor de inkomensgroepen 0-10.000, 10.001-20.000 en 20.001-35.000, voor de inkomensgroep groter 35.000 gaat het om de groep vlees en vis.

In de sector 'vervoer en communicatie' gaan de grootste bestedingen naar communicatie betrekking hebbend op de inkomensgroepen 0-10.000 en 10.001-20.000, voor de inkomensgroepen 20.001-35.000 is het de groep vervoersmiddelen.

Twee aanzienlijke consumptiepatronen in tabel 23 zijn dat naarmate het huishoudinkomen groter wordt de procentuele uitgaven in de sector 'wonen' toenemen, terwijl de procentuele uitgaven in de sectoren 'recreatie en ontwikkeling' en 'overig' afnemen.

Omschrijving	huishoudinkomen (x 1000 gulden)			
	0 - 10	10 - 20	20 - 35	> 35
Voeding	1966	1245	1312	1301
Dranken en rookwaren	477	194	201	57
Kleding en schoeisel	646	654	377	427
Wonen	2393	3068	4193	5453
Woninginrichting en huisraad	905	975	635	991
Gezondheidszorg	184	115	19	156
Vervoer en communicatie	1579	2180	1984	725
Recreatie en ontwikkeling	810	593	351	332
Overig	1040	976	928	556
Totaal	10000	10000	10000	10000

3.2.4.2 De leeftijd van hoofd van huishouden

De sectoren 'voeding', 'wonen' en 'vervoer en communicatie' beschikken over de grootste procentuele aandelen. De grootste bestedingen in de sector 'voeding' zijn voor de leeftijdsgroepen 15-29 de groepen graanproducten, de leeftijdsgroepen 30-49 en 50-64 de groep vlees en vis en voor de 65 plussers de groep aardappelen, vlees en vis (zie tabel 24.1).

In de sector 'vervoer en communicatie' geven de hoofden in de leeftijdsgroep 15-29 het meest uit aan de groep onkosten t.b.v. vervoersmiddelen en de hoofden in de leeftijdsgroepen 30-49 en ouder geven het meest uit aan communicatie.

Opmerkelijk in tabel 24 is dat naarmate de hoofden ouder worden de bestedingen in de sector 'voeding' toenemen, terwijl de bestedingen in de sectoren 'kleding en schoeisel' en 'recreatie en ontwikkeling' afnemen.

Omschrijving	leeftijdsgroep			
	15 - 29	30 - 49	50 - 64	65+
Voeding	965	1556	1719	2068
Dranken en rookwaren	398	347	339	377
Kleding en schoeisel	786	759	511	280
Wonen	2509	2898	2563	3121
Woninginrichting en huisraad	862	1074	831	416
Gezondheidszorg	-	125	232	88
Vervoer en communicatie	3011	1620	1948	1978
Recreatie en ontwikkeling	857	714	656	637
Overig	612	907	1202	1036
Totaal	10000	10000	10000	10000

1.0.0.3 Het geslacht van hoofd van huishouden

Voor beide geslachten hebben de sectoren 'voeding', 'wonen' en 'vervoer en communicatie' de grootste aandelen. Vergeleken met de bestedingen van de vrouwelijke hoofden van het huishouden geven de mannelijke hoofden meer uit aan de sectoren 'kleding en schoeisel', 'woninginrichting en huisraad', 'gezondheidszorg', 'vervoer en communicatie', 'recreatie en ontwikkeling' en 'overig' (zie tabel 25.1 voor meer informatie).

Tabel 25: Relatieve bestedingen (0/000) naar geslacht van hoofd van huishouden, St. Eustatius.

Omschrijving	geslacht	
	mannen	vrouwen
Voeding	1589	1743
Dranken en rookwaren	330	377
Kleding en schoeisel	655	583
Wonen	2585	3137
Woninginrichting en huisraad	1082	679
Gezondheidszorg	175	110
Vervoer en communicatie	1865	1718
Recreatie en ontwikkeling	708	669
Overig	1012	984
Totaal	10000	10000

3.2.4.4 Het onderwijsniveau van hoofd van huishouden

De grootste aandelen zijn voor zowel de hoofden met een onderwijsniveau categorie I alsmede voor de hoofden met een onderwijsniveau categorie II de sectoren 'wonen' en 'vervoer en communicatie'. De hoofden met een onderwijsniveau categorie I geven veel meer uit aan de sectoren 'voeding', 'vervoer en communicatie' en 'wonen' vergeleken met de hoofden met een onderwijsniveau categorie II (zie tabel 26.1 voor meer informatie).

Tabel 26: Relatieve bestedingen (0/000) naar onderwijsniveau hoofd van huishouden, St. Eustatius

Omschrijving	onderwijsniveau	
	categorie I	categorie II
Voeding	1844	1016
Dranken en rookwaren	390	217
Kleding en schoeisel	562	828
Wonen	2944	2404
Woninginrichting en huisraad	792	1309
Gezondheidszorg	132	195
Vervoer en communicatie	1761	1961
Recreatie en ontwikkeling	646	837
Overig	929	1234
Totaal	10000	10000

2.0.0.3 Huishoudgrootte

Tabel 27: Relatieve bestedingen (0/000) naar huishoudgrootte, St. Eustatius.

Omschrijving	Huishoud omvang					
	1	2	3	4	5	6+
Voeding	1626	1464	1818	1772	1624	1784
Dranken en rookwaren	510	287	325	435	227	450
Kleding en schoeisel	332	575	649	738	762	806
Wonen	2987	2837	2715	2748	2540	4228
Woninginrichting en huisraad	467	749	770	769	1892	670
Gezondheidszorg	239	218	57	84	138	117
Vervoer en communicatie	1959	1873	2003	2084	1193	1105
Recreatie en ontwikkeling	648	882	561	800	538	440
Overig	1233	1115	1103	571	1087	401
Totaal	10000	10000	10000	10000	10000	10000

Het procentuele bestedingsgedrag van de huishoudleden is, met uitzondering van de huishoudens met 5 leden, dat zij allemaal veel besteden aan de sectoren 'voeding', 'wonen' en 'vervoer en communicatie'. Voor de huishoudens bestaande uit 5 leden is het de sector 'woninginrichting en huisraad' in plaats van de sector 'vervoer en communicatie' (zie tabel 27.1 voor meer informatie).

Tabel 27 geeft verder een patroon aan, namelijk naarmate de huishoudleden in omvang toenemen, de bestedingen in de sector 'kleding en schoeisel' toenemen.

2.0.0 De consumptiepatronen van Saba naar:

3.2.5.1 Het huishoudinkomen

De grootste procentuele bestedingen van het huishoudinkomen gaan naar de sectoren 'voeding', 'wonen' en 'vervoer en communicatie' in alle 4 inkomensgroepen met uitzondering van de inkomensgroep 20.001-35.000, voor de sector 'voeding'. Hier gaat het om de sector 'overig'.

De interessante consumptiepatronen die zich hier vertonen (zie tabel 28), zijn dat naarmate het huishoudinkomen toeneemt de bestedingen in de sectoren 'voeding', 'dranken en rookwaren', 'kleding en schoeisel', 'woninginrichting en huisraad', 'vervoer en communicatie' en 'recreatie en ontwikkeling' afnemen, terwijl de bestedingen van de sector 'wonen' toenemen (zie tabel 28.1 voor meer informatie).

Omschrijving	huishoudinkomen (x 1000 gulden)			
	0 - 10	10 - 20	20 - 35	> 35
Voeding	1527	987	942	752
Dranken en rookwaren	246	125	119	110
Kleding en schoeisel	993	881	756	693
Wonen	2032	2805	3731	4998
Woninginrichting en huisraad	642	713	662	443
Gezondheidszorg	163	335	232	145
Vervoer en communicatie	2378	2625	1793	1636
Recreatie en ontwikkeling	1025	736	686	525
Overig	993	793	1079	698
Totaal	10000	10000	10000	10000

3.2.5.2 De leeftijd van hoofd van huishouden

De sectoren met de grootste aandelen binnen alle leeftijdsgroepen zijn de sectoren 'wonen' en 'vervoer en communicatie'. In de sector 'vervoer en communicatie' hebben de hoofden in de leeftijdsgroepen 15-29 het grootste aandeel in de groep vervoermiddelen en de overige leeftijdsgroepen hebben het grootste aandeel in de groep communicatie (zie tabel 29.1).

De derde sector met een grote procentuele aandeel voor de leeftijdsgroep 15-29 is de sector 'kleding en schoeisel', voor de leeftijdsgroepen 30-49 en 50-64 is het de sector 'voeding' en voor de 65 plussers is het de sector 'overig'.

Naarmate de hoofden van het huishouden ouder worden nemen de bestedingen in de sector 'wonen' toe en nemen de bestedingen in de sector 'vervoer en communicatie' af.

Tabel 29: Relatieve bestedingen (0/000) naar leeftijdsgroep van hoofd van huishouden, Saba

Omschrijving	leeftijdsgroep			
	15 - 29	30 - 49	50 - 64	65+
Voeding	846	1104	1206	891
Dranken en rookwaren	140	154	135	185
Kleding en schoeisel	948	886	739	772
Wonen	2934	2953	3359	4284
Woninginrichting en huisraad	577	664	689	548
Gezondheidszorg	160	265	150	424
Vervoer en communicatie	2832	2188	2092	1272
Recreatie en ontwikkeling	857	894	538	637
Overig	705	893	1092	987
Totaal	10000	10000	10000	10000

3.2.5.3 Het geslacht van hoofd van huishouden

Zowel de mannelijke als de vrouwelijke hoofden hebben de sectoren 'voeding', 'wonen' en 'vervoer en communicatie' met de grootste relatieve bestedingen.

De grootste relatieve bestedingen in de sectoren 'voeding' en 'vervoer en communicatie' gaan naar de groepen 'vlees en vis', 'overige voedingsmiddelen', 'vervoer' en 'communicatie' (zie tabel 30.1).

In tabel 30 is het zichtbaar dat de mannelijke hoofden van het huishouden meer hebben uitgegeven aan de sectoren 'voeding', 'dranken en rookwaren', 'vervoer en communicatie', 'recreatie en ontwikkeling' en 'overig'.

Tabel 30: Relatieve bestedingen (0/000) naar geslacht van hoofd van huishouden, Saba

Omschrijving	geslacht	
	mannen	vrouwen
Voeding	1088	1046
Dranken en rookwaren	153	145
Kleding en schoeisel	837	852
Wonen	3148	3303
Woninginrichting en huisraad	621	699
Gezondheidszorg	166	373
Vervoer en communicatie	2226	2018
Recreatie en ontwikkeling	781	730
Overig	980	834
Totaal	10000	10000

3.2.5.4 Het onderwijsniveau van hoofd van huishouden

Tabel 31: Relatieve bestedingen (0/000) naar onderwijsniveau hoofd van huishouden, Saba

Omschrijving	onderwijsniveau	
	categorie I	categorie II
Voeding	1044	1154
Dranken en rookwaren	147	159
Kleding en schoeisel	809	973
Wonen	3199	3315
Woninginrichting en huisraad	669	496
Gezondheidszorg	250	181
Vervoer en communicatie	2236	1894
Recreatie en ontwikkeling	716	998
Overig	932	830
Totaal	10000	10000

In de sector 'vervoer en communicatie' zijn de grootste relatieve bestedingen voor de groepen 'communicatie' en 'vervoer' en wel voor beide onderwijscategorieën (zie tabel 31.1). Voor beide onderwijscategorieën zijn de kleinste bestedingen gedaan in de sector 'gezondheidszorg'.

De relatieve bestedingen van de hoofden met een onderwijsniveau categorie II zijn hoger in de sectoren 'voeding', 'dranken en rookwaren', 'kleding en schoeisel', 'wonen' en 'recreatie en ontwikkeling' uiteraard vergeleken met de bestedingen van de hoofden met een onderwijsniveau categorie I.

3.2.5.5 Huishoudgrootte

Naarmate het huishouden groter wordt nemen de aandelen in de sector 'kleding en schoeisel' toe, terwijl de aandelen in de sector 'wonen' afnemen. Bij alle huishoudens zijn 'wonen' en 'vervoer en communicatie' de sectoren waar de aandelen het grootst zijn. Bij de alleenstaanden, de huishoudens met 4 en 5 leden is de sector 'voeding' als derde sector met het grootste aandeel, terwijl bij de huishoudens met 2 en 3 leden het om de sector 'overig' en bij de huishoudens met meer dan 6 leden gaat het om de sector 'kleding en schoeisel' gaat (zie tabel 32.1 voor meer informatie).

Tabel 32: Relatieve bestedingen (0/000) naar huishoudgrootte, Saba						
Omschrijving	Huishoud omvang					
	1	2	3	4	5	6+
Voeding	1057	924	1003	1017	1460	1347
Dranken en rookwaren	128	133	144	144	224	147
Kleding en schoeisel	472	738	789	1007	1008	1442
Wonen	4235	3564	2926	2891	2760	2670
Woninginrichting en huisraad	514	708	612	694	610	799
Gezondheidszorg	215	184	232	226	249	527
Vervoer en communicatie	1822	1746	2500	2596	2120	1516
Recreatie en ontwikkeling	803	711	779	747	864	630
Overig	753	1292	1016	679	706	922
Totaal	10000	10000	10000	10000	10000	10000

4 Besparingen van het huishouden

4.1 Inleiding

Er zijn veel manieren om de besparingen te definiëren en er bestaat geen consensus onder economen en statistici welk besparingsbegrip het beste aansluit bij de economische realiteit. Een veel voorkomende manier om besparingen te definiëren is het beschikbaar inkomen minus de consumptieve bestedingen. Dit is de systematiek die gevolgd wordt bij de Nationale Rekeningen. Een ander gebruikelijke manier om besparingen te berekenen is het verschil in vermogen van de gezinnen/ huishoudens aan het begin en het einde van een jaar. Binnen deze twee methoden zijn nog talloze keuzes mogelijk, bijvoorbeeld voor de manier waarop duurzame goederen worden behandeld.

De definitie van besparingen die hier aan de orde komt, is het beschikbaar inkomen minus de consumptie.

4.2 Het besteedbaar inkomen (BI)

Het BI bepaalt de vrije bestedingsruimte van een huishouden. De totstandkoming van het BI wordt als volgt bepaald door de vermeerdering van het loon uit de economische activiteit, inkomsten uit vermogen (o.a. huurwaarde), de sociale uitkeringen (o.a. pensioenuitkeringen, A.O.V.) en het overig overgedragen inkomen (is de som van de transfers tussen huishoudens en het overig overgedragen inkomen). In de definitie van het BI (zie hoofdstuk 1.3) behoren de directe belastingen hiervan verminderd te worden, helaas is dit niet geëquêteerd.

Tabel 33 laat zien dat de huishoudens in Saba (55.766) het grootste BI hebben, gevolgd door de huishoudens in Curaçao (52.033). De overige eilanden t.w. St. Maarten en St. Eustatius zitten ongeveer rond de 42.000 gulden en Bonaire op de 47.000 gulden. Het BI wordt voor het grootste gedeelte bepaald door het 'inkomen uit economische activiteit' en met name de post bruto-inkomen. Op jaarbasis varieert het gemiddeld bruto-inkomen voor de gemiddelde huishoudens tussen de 30.000 gulden en circa 38.000 gulden (zie tabel 33.1).

Uit de post 'inkomen uit vermogen' verwerven de huishoudens in Saba de hoogste inkomsten, respectievelijk 13.984 gulden.

De overige eilanden genieten een 'inkomen uit vermogen' tussen de 5.300 en 7.500 gulden. De grootste inbreng van de post 'inkomen uit vermogen' is afkomstig van de post 'netto-inkomen uit onroerend vermogen' o.a. de posten 'huurwaarde' en 'verhuur van onroerend goed'.

Tabel 33: Beschikbaar inkomen/Gemiddeld Besteedbaar inkomen per eiland per gemiddeld huishouden (in gulden) in BO '04-'05.					
Omschrijving	Bonaire	Curaçao	St. Maarten	St. Eustatius	Saba
1 Inkomen uit economische activiteit	39.395,28	33.153,44	36.152,35	33.412,79	41.221,84
11 Inkomen uit de hoofdactiviteit	35.767,68	30.256,44	34.268,54	31.677,11	37.718,95
12 Voordelen in natura	407,27	183,96	233,99	345,48	117,24
13 Voortkomend uit nevenactiviteiten	3.220,33	2.713,04	1.649,81	1.390,20	3.385,65
2 Inkomen uit vermogen	5.386,96	6.694,63	7.549,49	6.786,20	13.984,25
21 Netto-inkomen uit onroerend vermogen	5.386,96	6.689,59	7.549,49	6.786,20	13.984,25
22 Netto-inkomen uit roerend vermogen	-	5,04	-	-	-
3 Inkomen uit Sociale uitkeringen	4.776,95	14.024,28	2.463,20	3.567,34	4.186,99
4 Overige overgedragen inkomen	-2.536,25	- 1.839,60	-4.032,36	-2.039,19	-3.627,30
41 Transfers tussen huishoudens	-391,10	-267,48	-266,81	-222,76	-103,88
42 Overige overgedragen inkomen	-2.145,15	-1.572,12	-3.765,56	-1.816,43	-3.523,42
Beschikbaar inkomen/ Besteedbaar inkomen	47.022,95	52.032,75	42.132,67	41.727,14	55.765,78

Wat betreft de sociale uitkeringen is het opmerkelijk dat de huishoudens in Curaçao ruim 14.000 gulden ontvangen, terwijl deze op de overige eilanden varieert tussen de 2.400 gulden en 4.700 gulden. De hoge inkomsten uit de sociale uitkering van Curaçao kan verklaard worden door de post pensioenuitkering waar de huishoudens circa 9.000 gulden (zie tabel 33.1) per jaar hebben ontvangen. Vermeld dient te worden dat in het BO er sprake is van een toename van de hoofden van huishoudens in de leeftijdsklasse 65 plussers (zie tabel 2) voor het eiland Curaçao. Zie Modus jaargang 7 nummer 1 waarbij nader wordt in gegaan op de levensverwachtingen in de Nederlandse Antillen o.a. Curaçao.

De inkomenspost 'overige overgedragen inkomen' is een samenstelling van de post 'andere ontvangsten' verminderd met de post 'andere uitgaven'. St. Maarten beschikt over een manco van 4.032 gulden aan overgedragen inkomen. Dit is het gevolg dat de post 'andere uitgaven' groter is dan de post 'andere ontvangsten', met name geven de huishoudens 3.892 gulden uit aan 'rente en aflossing over leningen aan de bank of credit union' (zie tabel 33.1). In tabel 33.1 is het zichtbaar dat Bonaire van alle eilanden het hoogste manco waarde heeft betreffende de post 'rente en aflossing over leningen aan de bank of credit union' namelijk 5.192 gulden.

4.3 Consumptie

De resultaten van het BO zijn zondermeer niet naast die van de Nationale Rekeningen (NR) te leggen. De uitkomsten van beide statistieken komen niet met elkaar overeen. De verschillen zijn ten dele te verklaren uit:

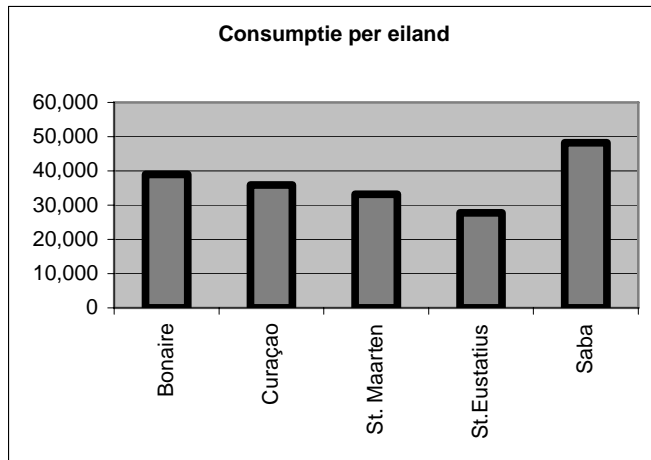
- Definitieverschillen
Het BO en de NR hanteren niet op alle punten hetzelfde onderscheid tussen consumptieve en niet-consumptieve uitgaven.
- Indelingsverschillen
Sommige transacties van huishoudens worden zowel door het BO als de NR tot de consumptie uitgaven gerekend, maar bij verschillende goederencategorieën ingedeeld.

Volgens internationaal gehanteerde definities behoort de ‘huurwaarde van de door de eigenaar zelfbewoonde woning’ (huurwaarde) tot zowel de consumptie als tot het inkomen. Om een dubbele telling te voorkomen van de post huurwaarde wordt deze slechts meegenomen in de samenstelling van het beschikbaar inkomen en weggelaten uit de consumptie. Deze handeling wordt slechts *hier* toegepast, in de samenstelling van de consumptie voor de sector gezinshuishoudingen in de Nationale Rekeningen wordt de post huurwaarde wel meegenomen.

**Tabel 34: Consumptie per gemiddelde huishouden per eiland (in guldens)
BO '04-'05.**

Eiland	Consumptie ⁶
Bonaire	38.986,87
Curaçao	35.843,46
St. Maarten	33.184,20
St. Eustatius	27.776,54
Saba	48.199,52
Totaal	183.990,59

⁶Consumptie exclusief huurwaarde

Figuur 1: Gemiddelde consumptie per eiland.

Over de gehele NA consumeren de huishoudens in totaal 184.000 gulden, waarvan verreweg de grootste consumptie waarde afkomstig is van Saba met 48.200 wat neerkomt op 26 procent. De overige eilanden t.w. Bonaire, Curaçao, St. Maarten en St. Eustatius consumeren respectievelijk 38.987, 35.843, 33.184 en 27.777 gulden. Eén van de grootste consumptieposten voor de eilanden Bonaire, Curaçao en Saba, is de post 'textiel, leder, hout en houtproducten' (zie tabel 34.1). Voor St. Maarten is het de post 'makelaarsactiviteiten' (o.a. huur van gebouwen) en voor St. Eustatius de post 'agrarische producten'.

4.4 Besparingen

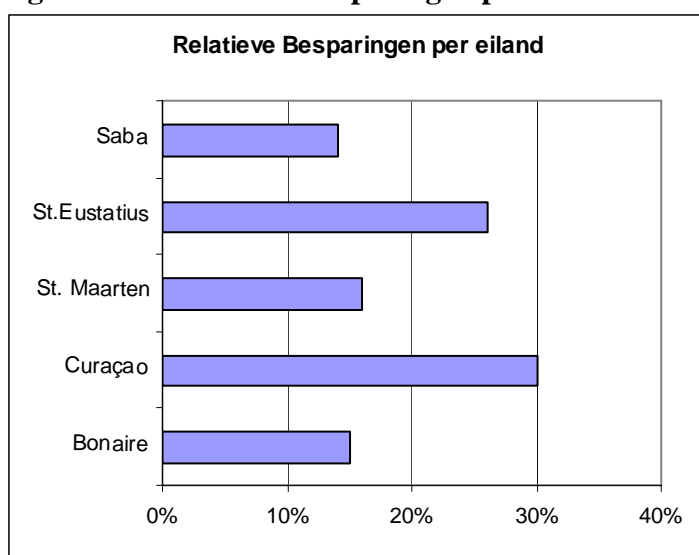
Na vermindering van de consumptie van het beschikbaar inkomen blijken de besparingen per gemiddelde huishouden op alle eilanden positief te zijn, met als gevolg dat er sprake is van een inkomensoverschot. Het inkomensoverschot kunnen de huishoudens op de bank zetten of beleggen, hiervoor ontvangen ze rente of dividend.

Uit tabel 35 is het zichtbaar dat Curaçao de grootste besparingen heeft, respectievelijk 16.189 gulden. De kleinste besparingen wordt toegeschreven aan Saba met een bedrag ter waarde van 7.566. De tussenliggende percentages van 15 en 26 zijn voor de eilanden Bonaire, St. Maarten en St. Eustatius (zie figuur 2).

Tabel 35: Besparingen per gemiddelde huishoudens per eiland (in guldens) in BO '04-'05.

Eiland	Besch.Ink.	Consumptie	Besparingen
Bonaire	47.022,95	38.986,87	8.036,08
Curaçao	52.032,75	35.843,46	16.189,29
St. Maarten	42.132,67	33.184,20	8.948,47
St. Eustatius	41.727,14	27.776,54	13.950,60
Saba	55.765,78	48.199,52	7.566,26
Totaal	231.681,29	183.990,59	54.690,70

Figuur 2: De relatieve besparingen per eiland

Bronvermelding

1. Prof.dr. Rolf Schondorff, drs. Jan Pleus, Prof.dr.Flip de Kam
Economie: 1500 termen van A tot Z
2. Centraal Bureau voor de Statistiek
Budgetonderzoek , Nederlandse Antillen 1988-1989
3. Centraal Bureau voor de Statistiek, Divisie Sociaal-economische Statistieken.
Budgetonderzoek 1991: Kerncijfers
4. Centraal Bureau voor de Statistiek 1996, Divisie Sociaal-economische
Statistieken.
Gebruikershandboek: Budgetonderzoek 1994
5. Centraal Bureau voor de Statistiek, Divisie Sociaal-economische Statistieken.
Gebruikershandboek: Budgetonderzoek 1995
6. Centraal Bureau voor de Statistiek, Divisie Sociaal-economische Statistieken.
Gebruikershandboek: Budgetonderzoek 2000
7. Nationaal Instituut voor de Statistiek
Huishoudbudgetonderzoek 2000 - uitgaven en inkomsten België
8. Algemeen Bureau voor de Statistiek in samenwerking met Inter-American
Development Bank.
Eindverslag van het Huishoud Budgetonderzoek gehouden in
Paramaribo, Wanica en Nickerie van medio 1999 tot medio 2000.
9. Algemeen Bureau voor de Statistiek
Statistical Papers 1, November 2001
10. Algemeen Bureau voor de Statistiek
Consumenten Prijsindexcijfers en Inflatie in Suriname vanaf 1954 (een
verantwoording).
11. Artikel: d.d. 31 Maart 2000 (CBS Nederland)
Het Budgetonderzoek
12. Artikel: d.d. 12 December 2000 (CBS Nederland)
Tussen inkomen en consumptie
13. Artikel: d.d 06 september 2001 (CBS Nederland)
Besteedbaar Inkomen

Bijlage